

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nicholas Winton

Mgr. Eva Mužná

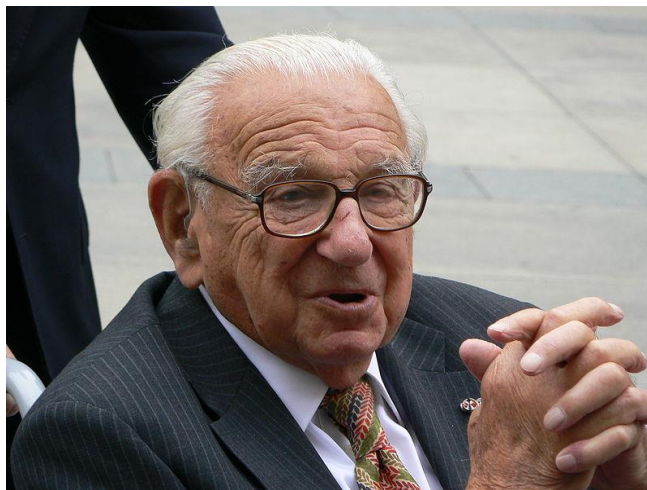
**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro
vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických
pracovníků (NÚV).

Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0229
Šablona:	III/2
Č. materiálu:	VY_32_INOVACE_212
Datum vytvoření:	29. 8. 2013
Ročník:	4.
Předmět:	Dějepis a dějiny kultury
Vzdělávací oblast:	Společenskovědní
Tematická oblast:	Československé dějiny 1. poloviny 20. století
Anotace:	Žákyně a žáci se seznámí s významnou osobností, sirem Nicholasem Georgem Wintonem a jeho mimořádným činem

Sir Nicholas George Winton

Je rozdíl mezi pasivním dobrem a aktivním dobrem. To druhé, dle mého názoru, znamená věnovat čas a energii tomu, aby člověk zmírnil bolest a utrpení. Vyžaduje to, aby člověk šel, vyhledal ty, jenž trpí a jsou v ohrožení; nikoliv pouze žít vzorně pasivním způsobem a nekonat zlo.

obr. č. 1

- ❖ * 19. května 1909 - Londýn
- ❖ britský makléř a humanitární pracovník
- ❖ v roce 1939 zachránil 669 převážně židovských dětí z území ohroženého Československa před transportem do koncentračních táborů tím, že jim zajistil odjezd vlakem do Spojeného království
- ❖ narodil se v rodině německo-židovského obchodníka Wertheimera - rodina se přistěhovala do Anglie již v roce 1907 a změnila své příjmení na Winton
- ❖ rodiče na své židovské víře příliš nelpěli a také malého Nicholase nechali pokřtít
- ❖ po maturitě odjel k příbuzným do Německa a pracoval v několika bankách
- ❖ počátkem 30. let 20. století se vrátil do Anglie a i nadále pracoval v bankovním sektoru
- ❖ během zimní dovolené v roce 1938 se zapojil do záchrany ohrožených dětí z Československa, kterým pomáhal dostat se do Anglie až do vypuknutí 2. světové války
- ❖ během války sloužil u RAF (Royal air force – Britské královské letectvo) - kvůli slabšímu zraku však pouze v administrativě, přestože pilotní kvalifikaci získal už před válkou
- ❖ po válce se opět věnoval bankovníctví
- ❖ o svých válečných aktivitách Winton nikdy nemluvil ani s vlastní rodinou, nepovažoval svůj čin za něco mimořádného a rozhodně se nechtěl vychloubat
- ❖ děti po válce nekontaktoval – věděl, že je o ně dobře postaráno buď v adoptivních rodinách, nebo se hrstka z nich rozhodla pro návrat do Československa – nechtěl jim vstupovat do života a narušovat ho jako zásah a připomínka tragické minulosti
- ❖ jeho příběh byl odkryt zcela náhodou – Wintonova manželka Greta při úklidu půdy našla podrobnou dokumentaci s fotografiemi, seznamy a osobními údaji všech zachráněných dětí
- ❖ veškeré materiály předala historičce Elizabeth Maxwelové, která zorganizovala setkání Wintona s „jeho dětmi“ v pořadu televize BBC That's Life (Takový je život)

- ❖ do povědomí široké veřejnosti se ale Wintonův příběh dostal až díky slovenskému režisérovi Matěji Mináčovi, který tento poutavý příběh zakomponoval do svého filmu Všichni moji blízcí (1999)
- ❖ později Mináč natočil dokument Síla lidskosti – Nicholas Winton (2002)
- ❖ v roce 1998 Nicholase Wintona přijal na Pražském hradě prezident České republiky Václav Havel a vyznamenal jej řádem T. G. Masaryka
- ❖ v roce 2002 byl v rodné Británii povýšen anglickou královnou Alžbětou II. do šlechtického stavu
- ❖ Jeho jménem je také pojmenována planetka (19384) Winton, objevená na jihočeské observatoři Kletř
- ❖ v lednu 2011 režisér Matěj Mináč představil v Praze, za Wintonovy přítomnosti, svůj třetí film o něm s názvem Nickyho rodina
- ❖ již několik let je jméno Nicholase Wintona nominováno na Nobelovu cenu míru – zatím neúspěšně, v České republice lze podepsat i petici a svým hlasem zdůraznit mimořádnost Wintonova činu
- ❖ 1. září 2009 v 9.01 vyjel z pražského Hlavního nádraží vlak Winton Train na čtyřdenní cestu - mimořádná souprava projela trasu, kterou by přesně před 70 lety absolvovaly děti z posledního Kindertransportu, který zmařilo vypuknutí války
- ❖ před odjezdem vlaku došlo k odhalení památníku Wintonova činu – sousoší sochařky Flor Kentové

obr. č. 2

socha N. Wintona, připomínající jeho čin, na pražském Hlavním nádraží

Ochota a odvaha

V prosinci 1938 učitel Martin Blake, jeden z pracovníků BCRC (British Committee for Refugees from Czechoslovakia), požádal svého přítele Nicholase Wintona, který se zrovna chystal na dovolenou do švýcarských Alp, aby namísto lyžování odjel do Prahy a pomohl pražské kanceláři BCRC, organizovat dětské transporty. Pro každé dítě do věku 17 let bylo nutné získat náhradní rodinu v Británii a kauci ve výši asi 50 liber, potom již nebyl problém získat pro ně britské vízum a povolení k pobytu. Byla založena Dětská sekce BCRC, kterou řídil Winton z Londýna, kde s pomocí své matky a několika dalších dobrovolníků vyhledával adoptivní rodiče, vyřizoval adopce u britských úřadů a získával příspěvky na kauci. To všechno vedle své normální práce. V Praze se mezitím shromažďovaly potřebné dokumenty od rodičů, kteří měli zájem poslat své dítě do Anglie, a u německých okupačních úřadů se vyřizovala povolení k vycestování. To vše pod neustálým dohledem Gestapa (Geheime Staatspolizei - Tajná státní policie)

Záchranný vlak

První Kindertransport (dětský transport) z Prahy byl vypraven 14. března 1939. Bylo do něho zařazeno 20 dětí, které byly, poprvé a naposledy, přepraveny letecky. Další děti byly převáženy výhradně vlakem. Poslední úspěšný dětský transport byl vypraven 2. srpna 1939. Celkový počet zachráněných dětí dosáhl čísla 669. Úplně poslední vlak s 250 dětmi měl odjet 1. září 1939, ale byl zrušen, protože v týž den vypukla druhá světová válka.

Dojemná a dramatická loučení

Pro rodiče bylo velice těžké učinit rozhodnutí a dítě poslat pryč, do neznáma. Někteří si uvědomovali, že je to poslední šance, někteří stále doufali v obrat k lepšímu. Nikdo však neviděl do budoucnosti a neuměl v ní číst.

Děti si odvážely pouze příruční zavazadlo, které mohly zvládnout, podmínkou bylo, aby se o sebe dítě umělo postarat.

Na Wilsonově nádraží v Praze (dnešní Hlavní nádraží) vznikaly velmi emotivní situace, někteří rodiče tušili, že své děti již nikdy neuvidí. Přesto se jen velmi těžko loučili se svými ratolestmi. Jedna matka dokonce vyndala své dítě z vlaku, po delším přemlouvání okolostojících své konání přehodnotila. Sama později zahynula v koncentračním táboře.

Velmi milé překvapení

Setkání v pořadu televize BBC That's Life bylo velmi emotivní pro obě strany. Studio bylo naplněné, tehdy již dospělými, zachráněnými dětmi, což ovšem Nicholas Winton netušil. Vyprávěl, vůbec poprvé, svůj příběh a na otázku, zda by se po tolika letech rád setkal s některými dětmi, odpověděl kladně. Moderátor pořadu ho pak upozornil, že vedle sedící žena je Věra Gissingová, britská spisovatelka, jedno z dětí. Následovalo velmi dojemné přivítání, které přerušil moderátor. Vyzval přítomné, že pokud je ve studiu ještě nějaké zachráněné dítě, nechť vstane. Zvedlo se celé studio a do ohlušujícího potlesku vytryskly slzy radosti a dojetí. První krůpěje se objevil na Wintonově tváři.

Děti dorůstají

Mnozí z chlapců, kteří přijeli do Británie s Wintonovými transporty během války dospěli a rozhodli se své adoptivní vlasti pomoci se zbraní v ruce.

V době před invazí Spojenců do Normandie v roce 1944 byl každý stý voják čs. armády na Britských ostrovech bývalým Wintonovým dítětem. To dává záchranné akci Nicholase Wintona další, nezanedbatelný rozměr. A nezáleží na tom, že v milionových armádách Spojenců nešlo o nikterak obrovskou skupinu.

Spletité osudy

Wintonovy děti se po válce rozprchly do celého světa. Z mnohých se staly významné osobnosti a mnohé se po celý život věnovaly charitativní a obecně prospěšné práci. Některé z nich se rozhodly pro návrat do poválečného Československa, i přesto, že na ně nikdo z rodiny nečekal. Mnohé z těchto dětí se v Československu po roce 1948 musely potýkat s pronásledováním ze strany komunistického režimu. Jako příklad lze uvést vzpomínku Leo Kohna z roku 2003: „Po roce 1948 jsem se přes filatelii seznámil s jedním chlapíkem ze Strojexportu a ten mi nabízel: „Ty, když umíš výborně anglicky a německy, tak pojď do Strojexportu, udělají z tebe delegáta.“ Já mu na to povídám: „Víš, já byl za války v armádě v Anglii.“ On na to: „Hm, tak to je blbý, ale mohl bys dělat korespondenci.“ „Ale já mám příbuzné v Americe.“ „Tak to ne, to je fakt blbý.“ Kdo měl příbuzný v Americe, ten byl u nás hned špiónem a podle toho se s ním zacházelo.“

Použité zdroje

obr. č. 1

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nicholas_Winton_in_Prague.jpg. [online]. [cit. 2013-08-29].

obr. č. 2

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wintons_Prague_memorial_by_Flor_Kent_-_1.jpg. [online]. [cit. 2013-08-29].

<http://www.csfd.cz/tvurce/17243-matej-minac/>. [online]. [cit. 2013-08-29].

<http://www.powerofgood.net/story.php>. [online]. [cit. 2013-08-29].

PLACHÝ, Jiří. „Wintonovy děti“ v zahraničním odboj. Historie a vojenství číslo. 2013, č. 1.